

Çocuk ve Eğitim

Ertuğrul GÜNiŞIK
Marmara Ün.Öğ.Gör.

Sanatsal bir anlatımla, eğitim insan yaratma sanatıdır. Eğitim potasının sanatçısı öğretmen, yapıtı çocuk, ortamı ise aile-okul ve çevredir. Okul ailenin sevgisi, çevrenin öğrenme zenginlikleri ile bütünleşerek içten ve sağlıklı bir ortamda çocuğun potansiyel varlığının optimal gelişimini sağlamayı amaçlar.

Klasik eğitim sistemlerinde, eğitim içten dışa, çocuktan çevreye yönelmiştir. Çocuğun dış dünyasından gelen kısıtlama ve baskılar onu gerçek dünyanın açılıp serpilmesine, gelişip büyümesine engeldir. Eski eğitimin ürünü olan ana baba çocuklarını eti senin kemiği benim diye öğretmene teslim ediyorlardı. Oysa, çocuğun üç temel gereksinimi sevgi, güven ve hareketti. Çocuğun sağlıklı gelişimi ve öğrenimi için, sevgi ve güven duygusu veren, ona hareket ve oyun özgürlüğü sağlayan yeni bir çevre gerekliydi. Çocuğu yenilikler, zenginlikler sunan ona özgür hareket etme olanağı sağlayan bu eğitim çevresi 'Okul'dur. Okul, çocuğun çevresinde, bir öğrenme ve eğitim ortamı oluşturur. Bu çevre, içten-dışa, çocuktan-çevreye yöneliktir. Daha açık bir anlatımla, öğrenme süreci, öğretmenin 'Ben diyorum ki...' sözü ile değil, Çocuğun 'Ben istiyorum ki...' mesajı ile başlar. Çağdaş öğretmen çocuğun bu mesajında, onun ünik kişiliğini, anlatımını, düşün gücünü, gereksinimi, ilgi ve becerilerini, gelişim düzeyini yapma ve yaratma gücünü, onun karakter ve kişiliğini biçimlendiren temel niteliklerini bulur, keşfeder. Eğitimde çocuğu tanıma onun kendini tanıtmayı ile başlar. Modern

eğitimde çocuk bir 'insan'dır. Çocuk değildir. Onun boyu, dili ve davranışları ile asla alay edilmemeli, aksine kişiliğine saygı duyulan bir insan muamelesi görmelidir.

Çocuğun eğitimi üç aşamalıdır. Birinci aşama 'Ben' dönemidir. İkinci aşama 'Sen-siz' dönemidir. Üçüncü aşama 'Biz' dönemidir. 'Ben' aşamasında çocuk 'ego-cenhrtric' egoist, kendine yönelik bencil bir yaratıktır. Paylaşmayı, akranları ile oynamayı beceremez. Hecansal dengesi düzensizdir. Dil ve beslenme sorunları belirgindir.

'Ben' aşamasındaki çocukların kronolojik yaşı 6-8 ilkokulun birinci dönem çocuklarıdır. Kişiliğini oluşturan alışkanlık ve davranışlarının temellerinin atıldığı kritik bir büyüme ve gelişim dönemidir. Çocuğun ilerki yaşamını yönlendirecek temel alışkanlık ve davranış tohumlarının yeşermesi sağlanamazsa, eğitimin ürünü verimsiz olacak ilerde bir çok kişilik sorunları ortaya çıkacaktır. 'Ben' aşamasındaki çocukların büyüme ve gelişiminde düzensizlikler bakım, teşhis ve tedavi gerektiren sorunlar görülebilir. Koruyucu, önleyici, teşhis ve tedavi edici kurum ve merkezler sistemli bir bütün içinde, çocukların sağlık sorunları, kronik bir düzeye ulaşmadan, erken tedavi ve iyileştirme sağlanmalıdır. Çocuğun hareket ve oyun özgürlüğünü kısıtlayan her sağlık sorunu onun ruhsal dengesinin bozulmasına neden olacaktır.

'Erken Çocukluk' diye tanımlıyacağımız bu aşama, ilk eğitim temelleri-

nin atıldığı çok önemli bir dönemdir. Ancak bir çok sorunları da beraberinde getirir. Bu temel yaş çocuğunun öğrenim ve eğitim sorunları çok boyutludur. Bu yaş grubunun eğitimini üstlenen öğretmenin çok deneyimli, çok sabırlı, dengeli ve gerçek eğitimci olması gerekir. Bu yaşın en belirgin karakteristiği 'HAREKET'tir. Çocuk hareket aracılığı ile öğrenir. Büyük kasları gelişmek, kendini kanıtlamak, çocuk dünyasını çevresine iletip anlatmak için sürekli hareket açlığı içindedir. Hareket eğitimi onun temel eğitiminin alt yapısını oluşturur. Diğer bir anlatımla, çocuk hareket aracılığıyla öğrenir, büyür ve gelişir. Hareket onun kişiliğinin anlatım ve iletişim dilidir. Konuşma dil becerisi sınırlı sözcüklerden oluşan bu yaş grubunun gerçek anlatım ve iletişim aracı harekettir. Bu nedenle, çağdaş eğitim, çocuğun hareket yoluyla eğitim sürecine, 'beden eğitimi' yerine 'Hareket Eğitimi' kavramını kullanmaktadır. 'Hareket' çocuğun kişilik dinamiğidir. Çevresiyle ilişki kurma dilidir. Onun zihinsel duygusal bedensel dengeli gelişim bileşkesidir. 'Oyun' çocuğun hareket yoluyla kendini anlatımı kişiliğinin gelişip biçimlendiği eğitim ortamıdır.

'Oyun' aynı zamanda 'Ben' aşamasından 'Sen ve Biz' aşamalarına geçiş ortamıdır. Bu yaş grubunun eğitimini sınıfın dört duvarı içinde sınırlamak, çağdaş eğitim ilkelere, çocuğun özgür ve demokratik gelişimine karşı yapılan çağ dışı bir uygulamadır.

(Devam Edecek)